

szívét is meglágyította. S ha a trianoni ország romjai körül visszanezünk a multba, igazságosan, tényeknek megfelelően kell megállapítani, hogy a kolozsvári Nemzeti Színház fénykora egybeesik E. Kovács Gyula művészi pályafutásával. Amily egyéni és páratlan zamatu magyar karakterszínész, a másik kolozsvári nagyság: Szentgyörgyi István, oly egyéni, összehasonlíthatatlan Bánk bán, Othello, Julius Caesar, Lear király, Ádám E. Kovács Gyula. És ő nem elégedett meg a született tehetség kifogyhatatlan intencióival, megérzéseivel, az életét sem fogta fel komédiaként, mint igen sok komédiás, ki könnyelműen, két kézzel pazarolja szét élete drága kincseit. Komolyan élt, szentnek tartotta hivatását, s tanult, olvasott éjjel-nappal, szakadatlanul. Irodalmi munkássága, fordításai, eredeti költeményei, ódái, drámái egy küldetéses nagy művész ragyogó alkotásai, melyek várják a méltó irodalomtudóst, ki érdemük szerint méltatja, s megjelöli helyüket a magyar irodalomban. Néha-néha el-eljárt szamosparti kis kocsmák benső szobáiba, hol meghitt baráti kör rajongással vette körül. Itt született a „Kétszer is nyit” című népdala, melyet ma is énekelnek s fognak is mindig énekelni:

Kétszer is nyit az akácfa virága,
Mebánod még galambom, de hiába,
Mebánod még visszasisz még engemet,
De a szívnek kétszer nyitni nem lehet.

— — — — —
Azt szerettem, aki megcsalt, kijátszott,
Az igaz szív mindig egyszer virágozott.

A híres „rózsamáli”, vagy „plébános” borvizes bor mellett el-eldalolgotott, mert férfias, mély zengésű baritonhangja is volt, nem hiába játszott ifju korában népszínmű alakokat is. E tekintetben hozzá hasonló módon indultak a drámai színjátszás terén Bakó László és Kiss Ferenc, Kiss Ferenc kényszerűségből, vagy a mai sulyos helyzetben, még fellép énekes darabokban, de komoly perceiben bizonyára megszólal benne az e.kovácsgyulai lelkiismeret: drámai művész vagyok, testestül-lelkestül, s a dráma a színpad legnagyobb művészete. E. Kovács Gyula fényes irodalmi műveltségével, költői alkotásaival, s Petőfi költeményeinek megrázó előadásával nyerte meg a

Petőfi Társaság tagjainak becsülését, kik már 1876-ban megisztelték őt a Petőfi Társaság tagsági koszorújával. S stilszerűen a görög és shakespearei tragikus hősközhöz, kiknek míg élt, eleven testet és lelket adott: tragikusan halt meg, a legszebb színházban: Isten szabad ege alatt, a segesvári csatasíkon, a világhírű szabadságköltő: Petőfi Sándor titokzatos sírjánál emelt színpadon Petőfiről mondott fenséges éneket, tízezrek szeme láttára esett össze és halt meg, mint Zrinyi Miklós seregei élén, vagy a lánglelkű Prohászka Ottokár az egyetemi templom szószékhén. És nem volt ő kisebb sem a hadvezérnél, sem a lángeszű püspök-nél. A magyar drámai színjáték királya és pápája volt... (Dr. Kiss Menyhért.)

Kovács Gyula, színész. Színpadra lépett 1869 július 16-án.

Kovács Hanna, színésznő, sz. 1888 febr. 18-án, Nagycenken (Sopron megye). Színpadra lépett: 1908-ban. Pályáját Pécssett kezdi. Következő állomása Székesfehérvár, Szeged, utána Pécs, Pozsony. 1913-ban Nyiregyházán, 1914 őszén Szatmárt működik.

Kovács Hermin, színésznő, sz. 1874 január 10-én, Nagykanizsán. Színpadra lépett: 1894 október 1-én. Jeszenszky Dezső színigazgatónál.

Kovács Ilka, színésznő, sz. 1861-ben, Kéthelyen (Somogy megye). Színpadra lépett: 1882-ben, Balogh Alajos színigazgatónál.

Kovács Ilka Egri Gáborné, színésznő, sz. 1863-ban, Kassán. Színpadra lépett: 1879-ben Károlyi Lajos színigazgatónál. Kedves megjelenésű népszínműénekesnő volt s Egri Kálmánnak, a kitünő népszínműénekesnek méltó játszótársa.

Kovács Ily, karénekesnő, sz. 1903-ban, Budapesten. Színpadra lépett: 1923-ban.

Kovács Ilona, színésznő, sz. 1888 aug. 11-én, Hódmezővásárhelyen. Színpadra lépett: 1906-ban.

Kovács Ilonka, operaénekesnő, sz. 1905-ben, Pestszentlőrincen. Színpadra lépett: